

عنوان مقاله:

پهنه بندی مخروط های واریزه ای و دامنه های تالوسی در حوضه آبریز آق لاقان چای (در دامنه جنوب شرقی کوه سبلان)

محل انتشار:

جغرافیا و پایداری محیط، دوره 6، شماره 4 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

عقیل مددی - دانشیار ژئومورفولوژی دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

عطا غفاری گیلانده - دانشیار جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

الناز پیروزی - دانشجوی دکتری مخاطرات ژئومورفولیک و مربی دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

خلاصه مقاله:

مخروط های واریزه ای نوعی از حرکت دامنه ای، به ویژه در مناطق کوهستانی می باشد که خیلی سریع حرکت می کنند و بسیار خطرناک هستند. در حوضه آبریز آق لاقان چای به سبب وجود سنگ های آتشفشانی هوازده، توپوگرافی کوهستانی، حاکمیت شرایط اقلیمی با نوسان دمای بالا و تعداد روز یخبندان زیاد و عملکرد نیروهای زمین ساختی مخروط های واریزه ایو دامنه های تالوسی از حرکات توده ای بسیار فعال هستند؛ لذا، یکی از مهم ترین عوامل در بالابردن توان رسوب دهی آبراهه ها در منطقه مخروط های واریزه ایو دامنه های تالوسی هستند. وقوع این پدیده هر ساله منجر به فرسایش شدید خاک و پرشدن مخزن سد یامچی واقع در پایین دست حوضه می شود. هدف پژوهش حاضر ارزیابی و پهنه بندی مخروط های واریزه ای و دامنه های تالوسی است. در این مطالعه، ابتدا با بررسی های میدانی و مطالعه منابع، یازده عامل به عنوان عوامل موثر برای ایجاد مخروط های واریزه ای و دامنه های تالوسی در منطقه شناسایی شدند. این عوامل شامل شیب، جهت شیب، لیتولوژی، فاصله از جاده، فاصله از آبراهه، فاصله از گسل، بارش، تعداد روزهای یخبندان، نوسان دما، کاربری اراضی و خاک است؛ سپس لایه های اطلاعاتی توسط سامانه اطلاعات جغرافیایی تهیه گردید. تحلیل نهایی با استفاده از روش ویکور به عنوان یکی از روش های تحلیل تصمیم گیری چندمعیاره انجام شد. در نهایت نقشه پهنه بندی در ۵ طبقه بسیار پرخطر تا بسیار کم خطر تهیه شد. با توجه به نقشه پهنه بندی به ترتیب ۷۲/۲۷۶۱ و ۳۰/۷۸۵۴ هکتار از مساحت حوضه در دو طبقه بسیار پرخطر و پرخطر قرار دارند. اغلب نواحی دارای خطر زیاد و بسیار زیاد، در سازندهای آتشفشانی هوازده، شیب های بین ۳۵%-۳۰٪، دامنه هایی با پوشش گیاهی کم و مشرف بر دره ها قرار دارند.

کلمات کلیدی:

پهنه بندی، مخروط های واریزه ای، دامنه های تالوسی، آق لاقان چای، کوه سبلان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1410466>

